

Na temelju čl. 16. i 72. Zakona o hrani („Službeni glasnik BiH“, broj 50/04) i članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na prijedlog Agencije za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine, u suradnji s nadležnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, na ----- sjednici održanoj -----, donijelo je

**PRAVILNIK
O IZMJENAMA I DOPUNAMA PRAVILNIKA
O NAJVEĆIM DOPUŠTENIM KOLIČINAMA ODREĐENIH KONTAMINANATA U
HRANI**

Članak 1.

U Pravilniku o najvećim dopuštenim količinama određenih kontaminanata u hrani („Službeni glasnik BiH“, br. 49/14, 79/16 i 09/17) u članku 8. iza stava (3) dodaje se stav (4) koji glasi:

„(4) Subjekti u poslovanju s hranom koje neprerađene cijele, mrvljene, mljevene, gnječene i sjeckane jezgre marelice stavlja na tržište za krajnjeg potrošača na zahtjev nadležnih inspeksijskih organa entiteta i Brčko distrikta pruža dokaz o usklađenosti proizvoda stavljenog na tržište s najvećom dopuštenom količinom“.

Članak 2.

U Aneksu točka 2.2.11. mijenja se i glasi:

„Hrana (¹)		Najveća dopuštena količina (µg/kg)
2.2.11.	Začini, uključujući sušene začine	
	<i>Piper spp.</i> (plodovi, uključujući bijeli i crni papar)	15
	<i>Myristica fragrans</i> (muškatni oraščić)	
	<i>Zingiber officinale</i> (đumbir)	
	<i>Curcuma longa</i> (kurkuma)	
	Capsicum spp. (sušeni plodovi, cijeli ili samljeveni, uključujući čili, čili u prahu, feferone (kajenska paprika) i papričicu	20
	Mješavine začina koje sadržavaju jedan od prethodno navedenih začina	15“

U dijelu IX. Ostali metali: arsen (As) ukupni, bakar (Cu), željezo (Fe) i nikal (Ni) toč. 9.1.14. do 9.1.14.7. i toč. 9.2. do 9.4.1. se brišu.

U dijelu X. Sadržani biljni toksini iza točke 10.2.1. dodaju se toč. 10.3. i 10.3.1. koje glase:

„10.3..	Cijanovodična kiselina, uključujući cijanovodičnu kiselinu vezanu u cijanogene glikozide	
10.3.1.	Neprerađene cijele, mrvljene, mljevene, gnječene i sjeckane jezgre marelice stavljene na tržište za krajnjeg potrošača ⁽⁵⁵⁾ ⁽⁵⁶⁾	20,0 ⁶⁶

Iza fusnote ⁽⁵⁴⁾ dodaju se fusnote ⁽⁵⁵⁾, ⁽⁵⁶⁾ koje glase:

⁽⁵⁵⁾Neprerađeni proizvodi kako je definirano Pravilnikom o higijeni hrane

⁽⁵⁶⁾Stavljanje na tržište i potrošač kako je definirano Zakonom o hrani

Članak 3.

U članu 16. interpunkcijski znak „ . „ zamjenjuje se interpunkcijskim znakom „ , „ i dodaju riječi: „ i dijelovi člana 3. Pravilnika o količinama pesticida i drugih otrovnih materija, hormona, antibiotika i mikotoksina („Službeni list SFRJ“, br. 59/83 i 79/87) koji se odnose na arsen, bakar, željezo i nikal.“

Članak 4.

Ovim Pravilnikom o najvećim dopuštenim količinama određenih kontaminanata u hrani se preuzimaju odredbe UREDBE KOMISIJE (EU) 2017/1237 od 7. srpnja 2017. o izmjeni Uredbe (EZ) br.1881/2006 u pogledu najveće dopuštene količine cijanovodične kiseline u neprerađenim cijelim, mrvljenim, mljevenim, gnječnim i sjeckanim jezgrama marelice stavljanim na tržište za krajnjeg potrošača.

Članak 5.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Službenom glasniku BiH“.

Predsjedatelj
Vijeća ministara BiH
Dr. Denis Zvizdić

VM broj _____/18
00. 00 2018. godine
Sarajevo

O B R A Z L O Ź E N J E

ZA DONOŠENJE PRAVILNIKA O IZMJANAMA I DOPUNAMA PRAVILNIKA O NAJVEĆIM DOPUŠTENIM KOLIČINAMA ODREĐENIH KONTAMINANATA U HRANI

I. ZAKONSKI OSNOV

Zakonski osnov za donošenje Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o najvećim dopuštenim količinama određenih kontaminanta u hrani sadržan je u članu 16. i 17. stav 2. i članu 72. Zakona o hrani („Službeni glasnik BiH“, broj 50/04), te članu 17. Zakona o Vijeću ministara BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08).

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE PROPISA I OBJAŠNJENJE ODABRANE POLITIKE

Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine formirana je na osnovu Zakona o hrani („Službeni glasnik BiH“, broj 50/04), Odlukom o osnivanju Vijeća ministara, kao samostalna upravna organizacija, autoritet za sigurnost hrane i hrane za životinje, primjenu međunarodnih konvencija i međunarodnih sporazuma iz područja sigurnosti i kvaliteta hrane obavezujućih za Bosnu i Hercegovinu.

Na prijedlog Agencije u suradnji sa nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta BiH, Vijeće ministara donosi provedbene propise kojim se uređuju sigurnost i kvalitet hrane, radi osiguravanja visokog nivoa zaštite zdravlja i interesa potrošača, sukladno opredijeljenosti Bosne i Hercegovine za približavanje Europskoj uniji, kroz usklađivanje BiH zakonodavstva sa pravnim naslijeđem EU (*Acquis*), te zaštite interesa proizvođača kroz omogućavanje da poštujući propise usklađene sa EU i međunarodnim standardima budu konkurentniji na tržištu.

U Bosni i Hercegovini trenutno je na snazi Pravilnik o najvećim dopuštenim količinama određenih kontaminanta u hrani („Službeni glasnik BiH“, br. 49/14, 79/16 i 09/17). Ovim propisom se utvrđuju najveće dopuštene količine određenih kontaminanta u hrani.

S obzirom na nova naučna saznanja, te izmjene u legislativi Europske unije i zemalja okruženja Pravilnik je potrebno ponovno izmijeniti i uskladiti sa Uredbom Komisije (EU) 2017/1237 od 7. srpnja 2017. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1881/2006 u pogledu najveće dopuštene količine cijanovodične kiseline u neprerađenim cijelim, mrvljenim, mljevenim, gnječenim i sjeckanim jezgrama marelice stavljenima na tržište za krajnjeg potrošača.

III. PRINCIPI NA KOJIMA JE ZASNOVAN PROPIS

Pravnim propisom – Pravilnikom o najvećim dopuštenim količinama određenih kontaminanta u hrani, utvrđene su najveće dopuštene količine određenih kontaminanata u hrani i preuzete su odredbe Uredbe 1881/2006 kojima se propisuju maksimalno dozvoljene količine za određene kontaminante u hrani. Predmetni propis sadrži i nacionalni dio, u Aneksu I, dio IX, kojim je preuzet iz zakonodavstva bivše SFRJ.

Znanstveni odbor za kontaminante u prehrambenom lancu (CONTAM) Europske agencije za sigurnost hrane (EFSA) donio je znanstveno mišljenje o akutnim zdravstvenim rizicima povezanim s prisutnošću cijanogeničnih glikozida u sirovim jezgrama marelice i proizvodima dobivenim od sirovih jezgri marelice (EFSA Journal 2016;14(4):4424, 47 pp doi:10.2903/j.efsa.2016.4424). Pojam „sirove jezgre marelice i proizvodi dobiveni od sirovih jezgri marelice” iz znanstvenog mišljenja odnosi se na iste proizvode kao i pojam „neprerađene cijele, mrvljene, mljevene, gnječene i sjeckane jezgre marelice”.

Amigdalín je važan cijanogeni glikozid koji se nalazi u neprerađenim jezgrama marelica, a žvakanjem se razgrađuje na cijanovodičnu kiselinu (cijanid). Cijanovodična kiselina (cijanid) vrlo je otrovna za ljude. Odbor CONTAM derivirao je akutnu referentnu dozu (ARfD) od 20 µg/kg tjelesne težine za procjenu rizika povezanih s prisutnošću cijanogeničnih glikozida u neprerađenim cijelim, mrvljenim, mljevenim, gnječenim i sjeckanim jezgrama marelice. Uzimajući u obzir prijavljene razine cijanogeničnih glikozida u neprerađenim jezgrama marelice, akutna referentna doza bila bi premašena konzumacijom već samo nekoliko neprerađenih jezgri marelice. Zbog naprijed navedenog potrebno je utvrditi najveću dopuštenu količinu cijanovodične kiseline (cijanida) u neprerađenim cijelim, mrvljenim, mljevenim, gnječenim i sjeckanim jezgrama marelice stavljenima na tržište za krajnjeg potrošača.

S obzirom na vrlo rascjepkano tržište neprerađenih jezgri marelice i moguće akutne rizike za javno zdravlje, trebalo bi osigurati da poslovni subjekt jamči da sve neprerađene cijele, mrvljene, mljevene, gnječene i sjeckane jezgre marelice stavljene na tržište za krajnjeg potrošača budu u skladu s najvećom dopuštenom količinom.

U Aneksu I, dio IX, pod točkom 9.1 Pravilnika propisuje se maksimalno dozvoljena količina za arsen (As) ukupni u određenom broju prehrambenih proizvoda, između ostalog u dijelu 9.1.14 u Ribi riječnoj i morskoj, kao i maksimalno dozvoljena količina za bakar (Cu), željezo (Fe) i nikal (Ni).

U Bosni i Hercegovini je na snazi Pravilnik o maksimalnoj razini ostataka pesticida u i na hrani i hrani za životinje biljnog i životinjskog porijekla („Službeni glasnik BiH“ br. 89/12 i 92/17) u kojem se propisuju maksimalno dozvoljene količine za bakar odnosno i za spojeve bakra.

Arsen je metalid koje se u prirodi javlja u dva oblika kao anorganski i organski. Anorganski

arsen ima značajno veći toksični potencijal te može izazvati ozbiljne posljedice po ljudsko zdravlje, dok je za organske oblike arsena utvrđen da su značajno manje toksični.

Znanstveni odbor za kontaminante u prehrambenom lancu (Odbor CONTAM) Europske agencije za sigurnost hrane (EFSA) donio je 12. listopada 2009. mišljenje o arsenu u hrani, *Scientific Opinion on Arsenic in Food. EFSA Journal 2009 EFSA Journal 2009; 7(10):1351*. Prikupljeni su podaci od oko 100.000 rezultata laboratorijskih analiza o koncentraciji arsena u različitim prehrambenim proizvodima izvršenih u 15 Europskih zemalja. Dvije trećine rezultata su bili ispod nivoa detekcije, dok se 98% prikupljenih rezultata odnosilo na ukupni arsen, a samo mali broj podataka je sadržao diferencijaciju između različitih oblika arsena.

Najveći nivo ukupnog arsena je utvrđen u ribi i ribljim proizvodima, prehrambenim proizvodima na bazi algi, žitaricama i proizvodima od žitarica, posebno u riži i proizvodima od riže. Utvrđeno je da je u ribi i ribljim proizvodima, dominantni organski oblici arsena, ne predstavljaju toksikološku zabrinutost.

U zemljama Europske unije i zemljama regiona na snazi su propisi koji s obzirom na nova naučna saznanja nemaju propisanu maksimalno dozvoljenu količinu ukupnog arsena u ribi i ribljim proizvodima. Navedene odredbe stvaraju nejednake uslove na tržištu te na taj način imaju direktan utjecaj na funkcioniranje tržišta i proizvođače i uvoznike ribe u Bosnu i Hercegovinu stavljaju u neravnotežan položaj.

U Bosni Hercegovini ne postoje laboratorijski kapaciteti koji bi omogućili provođenje analiza u smislu diferencijacije različitih oblika arsena. Do stvaranja takvih uslova u cilju zaštite zdravlja ljudi, a posebno osjetljivih grupa kao što su dojenčad i mala djeca, odredbe koje se odnose na ukupni arsen u ostalim prehrambenim proizvodima trebale bi ostati na snazi, osim ribe i ribljih proizvoda.

Odredbe Pravilnika koje se odnose na maksimalno dozvoljene količine za bakar (Cu) bi trebalo staviti van snage jer se u Pravilniku o maksimalnoj razini ostataka pesticida u i na hrani i hrani za životinje biljnog i životinjskog porijekla („Službeni glasnik BiH“ br. 89/12 i 92/17) propisuju MDK za spojeve bakra u određeni proizvodima.

U zemljama Europske unije nije propisana maksimalno dozvoljena količina za željezo (Fe) i nikel (Ni), te postojanje ovih odredbi u nacionalnom zakonodavstvu može predstavljati prepreku za slobodno kretanje hrane te tako stvarati nejednake uslove na tržištu te na taj način imati direktan utjecaj na funkcioniranje tržišta. Odredbe koje se odnose na ove elemente bi trebalo staviti van snage.

U skladu sa naprijed navedenim potrebno je izvršiti izmjene i dopune Pravilnika o maksimalno dozvoljenim količinama uzimajući u obzir naprijed navedeno.

IV. USKLADENOST

U pravnom naslijeđu Europske unije (*acquis communautaire*), predmetnu oblast pravnog propisa – Pravilnika o izmjenama i dopunama pravilnika o najvećim dopuštenim količinama određenih kontaminanta u hrani regulirano je kroz:

Uredba Komisije (EU) 2017/1237 od 7. srpnja 2017. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1881/2006 u pogledu najveće dopuštene količine cijanovodične kiseline u neprerađenim cijelim, mrvljenim, mljevenim, gnječenim i sjeckanim jezgrama marelice stavljenima na tržište za krajnjeg potrošača.

V. PROVEDBENI MEHANIZMI I NAČIN OSIGURAVANJA

Službena kontrola i inspekcijski nadzor će se provoditi na način kako je to propisano važećim zakonskim i podzakonskim propisima.

VI. FINANSIJSKA SREDSTVA

Za primjenu odredbi ovog Pravilnika nije potrebno osigurati dodatna sredstva u budžetu Bosne i Hercegovine.

VII. OPIS KONSULTACIJA

Suglasno članu 17. Pravila za konsultacije u izradi pravnih propisa, (‘‘Službeni glasnik BiH’’, broj 05/17) i odredbama Jedinstvenih pravila za izradu pravnih propisa u institucijama Bosne i Hercegovine (‘‘Službeni glasnik BiH’’, br. 11/05, 58/14, 60/14, 50/17 i 70/17):

- Obavještanje i objavljivanju Prijedloga propisa na internet stranici Agencije za sigurnost hrane BiH, u dijelu koji se odnosi na javne konsultacije;
- Direktno dostavljanje Prijedloga propisa na komentare i mišljenja nadležnim organima Bosne i Hercegovine, entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

VIII. RASPORED EVENTUALNOG PONOVOG PREISPITIVANJA DONESENOG PROPISA

U skladu sa nastalim izmjenama i dopunama legislative EU sa kojom je vršeno usklađivanje, te na osnovu stečenih iskustava kroz primjenu propisa i skladu sa nastalim potrebama.

IX. EKONOMSKI, SOCIJALNI I OKOLIŠNI UTICAJ PROPISA

Razlike između propisa u Bosni i Hercegovini, kao i propisa koji su na snazi u zemljama iz okruženja i zemljama Europske unije a koji se odnose na maksimalno dozvoljene količine za određene kontaminante u hrani, predstavljaju prepreku za slobodno kretanje hrane te tako stvaraju nejednake uslove na tržištu te na taj način imaju direktan utjecaj na funkcioniranje tržišta. Naprijed navedeno predstavlja problem subjektima u poslovanju sa hranom koji ovu hranu proizvode, uvoze i stavljaju na tržište u Bosni i Hercegovini. Zbog toga je neophodno donijeti propis kojim bi se izjednačile maksimalno dozvoljene količine za određene kontaminante hrani u onoj mjeri koju je moguće razumno ostvariva uzimajući u obzir održavanje visokog nivoa zaštite javnog zdravlja.